

MØTEDOKUMENTER

Forskningsutvalget

5.06.2019

UNIVERSITETET I BERGEN

**Forskningsadministrativ avdeling
Mai 2019**

Universitetets forskningsutvalg

Mandag 5. juni

09:00 – 11:30

Internasjonalt rom, Studentsenteret,
Muséplassen 1

Saksliste

I. Godkjenning av innkalling og saksliste

II. Referat fra møte 2. mai 2019

III. Saker

FU 19/19	Endringer i forskrift om ansettelse og opprykk Saksforelegg
FU 20/19	Eventuell justering av publiseringsindikatoren i lys av Plan S Saksforelegg, Vedlegg 1, Vedlegg 2
FU 21/19	Handlingsplaner knyttet til forskning Saksforelegg

HØST 2019

21. august 12:30 – 14:30

- Forskerutdanningsmelding
- Kvalitetssikring i forskerutdanningen
- UiB Doc
- UH-nett Vest
- Etikk . Orientering om redelighetsutvalgets arbeid
- Utfordringer for redelighetsarbeid ved fakultetene. Prodekanene orienterer fra sine respektive fakultet
-

17. september 12:30 - 14:30

PES/POS

Birgit/Krstin H

22. oktober 12:30 - 14:30

- Forskning av høy internasjonal kvalitet ved UiB

Bjug

20. november 09:00 - 11:00

Universitetets forskningsutvalg

Møte 6.mai 2019

14:15 – 16:45

Kollegierommet, Muséplassen 1

Referat - utkast

Medlemmer tilstede: Margareth Hagen, Anne Beate Maurseth, Anne Marit Blokhus, Anne Marie Frøseth, Marit Bakke, Ragnhild Louise Muriaas, Gro Mjeldheim Sandal, Anne-Helen Mydland Aino Hosia, Eirik Bratland, Andreas Trohjell

Forfall: Marit Bakke, Roland Jonsson

Fra administrasjonen: Christen Soleim, Birgit Falch, Bjørn Einar Aas, Vibeke Irgan, Corina Guder, Kristin Bakken, Even Sørland.

I. **Godkjenning av innkalling og sakliste**

Innkalling og sakliste ble godkjent

II. **Referat fra møte 14. mars**

Referatet ble godkjent

III. **Saker**

FU 12/19	<p>Kartlegging og analyse av internasjonale nettverk</p> <p>Seniorrådgiver Kristin Bakken orienterte om den pågående kartleggingen og gjennomgang av internasjonale avtaler, nettverk og aktiviteter som UiB som institusjon har forpliktet seg til. Kartleggingen vil gi universitetsledelsen et grunnlag for å fatte beslutninger om UiBs framtidige internasjonale engasjement på institusjonsnivå. Bakken presentasjon er tilgjengelig her.</p> <p>Utvalget takket for prisverdig orientering om et viktig tema. I diskusjonen ble det påpekt at det er avgjørende at UiB vurderer hva man ønsker å oppnå med deltagelse i nettverk og hvilke forventninger det er realistisk å ha til slik deltakelse. Det ble stil spørsmål om det var mulig å estimere kostnadene ved nettverksdeltakelse og om begrunnelsene som lå til grunn for medlemskapene, fortsatt er gyldige.</p> <p>Saken vil bli lagt frem for utvalget på et senere tidspunkt.</p>
FU 13/19	<p>Charter & Code – utkast til tiltak.</p> <p>Saksforelegg var sendt ut med sakslisten. Seniorrådgiver Even Sørland orienterte.</p> <p>Charter & Code er betegnelsen på de to EU-erklæringene «Den europeiske erklæringen om forskere» og «Adferdsregler for rekruttering av forskere» Erklæringene inneholder generelle prinsipper om roller, ansvar og rettigheter for forskere, deres arbeidsgivere og finansieringskilder. Charter and Code retter seg mot alle forskere uavhengig av forskningsfelt og sektor de arbeider innenfor, hvilket ansettelsesforhold de har og hvor de er i karrieren.</p> <p>I diskusjonen ble det påpekt at det er ønskelig med en tydeligere presisering av å ha mangfold i rekrutteringen. Mangfold skaper variasjon og kvalitet. Synspunktet ble tatt</p>

	med videre i prosessen. UiBs arbeidet med Charter & Code ble vurdert som nyttig, spennende og fornuftig.
FU 14/19	COFUND Saksforelegg var utsendte med sakslisten. Seniorrådgiver Corina Guder orienterte. COFUND en medfinansiering fra EU til nye eller eksisterende ph.d. eller postdoktorprogram ved institusjonen som har ambisjoner om å bygge eller videreutvikle excellence i karriereutvikling og mobilitet
FU 15/19	Spørsmål om akademisk frihet - Den nasjonale forskningsetiske komité for naturvitenskap og teknologi Saksforelegg og vedlegg var utsendte med sakslisten. UiB har mottatt en forespørsel fra NENT Den nasjonale forskningsetiske komité for naturvitenskap og teknologi, om akademisk frihet. NENT er en rådgivende instans for forskningsetiske spørsmål for å bidra til å avklare hvilke forskningsetiske normer som er relevante, og veilede forskere og forskningsinstitusjoner i de forskningsetiske spørsmålene saken reiser. Utvalget drøftet henvendelsen men gikk ikke inn i en vurdering av de konkrete spørsmål som var reist av NENT.
FU 16/19	Åpen tilgang til forskningsartikler – deponering Saksforelegg var utsendt med sakslisten. Regjeringen lanserte Nasjonale mål og retningslinjer for åpen tilgang til vitenskapelige artikler i august 2017. Målet er at alle norske vitenskapelige artikler som er finansiert av offentlige midler skal være åpent tilgjengelige innen 2024. Retningslinjene er i tråd med de kravene som blir stilt av Forskningsrådet og EU gjennom Horisont 2020. I Norge blir forfattere oppfordret om å deponere sine artikler i vitenarkiv gjennom å laste opp fulltekst i Cristin. Utvalget understreket behovet for god informasjon til forskerne og at det må bli teknikk ukomplisert å last opp forskningsartikler til deponering
FU-17/19	Endringer i forskrift om ansettelse og opprykk - pedagogisk kompetanse –Orientering Saksforelegg og vedlegg var sendt ut med sakslisten. Seniorrådgiver Lise Gundersen orienterte. Kunnskapsdepartementet har i brev av 14.09.2018 gitt melding om endringer i forskrift om ansettelse og opprykk. Det ble påpekt at saken ikke var ferdig behandlet på alle fakultet. Saken legges frem for utvalget til ny behandling på møtet 5. juni.
FU 18/19	EuroScienceOpenForum Saksforelegg var utsendt med sakslisten. Prorektor ønsket at UiB skal markere seg på konferansen EuroScienceOpenForum en av de største og viktigste vitenskapskonferanser i Europa og ønsker innspill til tema og prosess

Møtet ble hevet kl. 16:45

Utvalg:	Forskningsutvalget	Dato: 05.06.19
FU-sak:19/19		Arkivsaknr.:

**Endring i forskrift om ansettelse og opprykk – pedagogisk kompetanse
Forslag til kriterier for ansattes utdanningsfaglige kompetanse og hvordan denne skal dokumenteres**

Kunnskapsdepartementet har fastsatt endringer i forskrift 9. februar 2006 nr. 129 om ansettelse og opprykk i undervisnings- og forskerstillinger. Forskriftsendringen medfører at det innføres nye krav til utdanningsfaglig kompetanse for ansettelser og opprykk til førsteamanuensis- og professorstillinger. Virkningstidspunktet er 1. september 2019.

Det fremgår av den nye forskriften at *alle utdanningsinstitusjoner skal utvikle nærmere kriterier for ansattes utdanningsfaglige kompetanse og hvordan denne skal dokumenteres.*

Intern høring ved UiB

Saken ble sendt til høring til fakultetene, Universitetsmuseet, fagforeningene og Studentparlamentet i slutten av februar med intern høringsfrist 6. mai. I høringsbrevet ble det listet opp ulike kompetansekrav det kunne være aktuelt å stille, som utgangspunkt for høringsinnspillene.

Høringen viser at denne saken berører universitetets kanskje aller viktigste strategiske oppgave, rekruttering til faste vitenskapelige stillinger som kombinerer forskning og undervisning. Økt oppmerksomhet omkring utdanningskvalitet og tydeligere krav til utdanningsfaglig kompetanse ved ansettelse og opprykk vurderes som positivt. Fakultetene ser behovet for videre oppfølging i form av revisjon av veiledninger til bedømmelseskomiteer og søkerne. Det vil også være behov for veiledning i hvordan dokumentasjon på utdanningsfaglig kompetanse skal utformes.

Samtidig blir det understreket at vitenskapelige kvalifikasjoner fremdeles vil være det mest tungtveiende og avgjørende i ansettelses- og opprykksprosesser. Det videre arbeidet med oppfølgingen av forskriften må derfor ikke hindre UiB i å kunne rekruttere gode kandidater som ikke har omfattende undervisningskompetanse. For rigide krav til utdanningsfaglig kompetanse vil kunne begrense kandidattilfanget fra forskningsinstitutt og også internasjonale kandidater. Flere påpeker det urimelige i at utenlandske søkere med professorkompetanse må fylle kravene til pedagogisk kompetanse før de kan tilsettes.

Flere uttalelser kommenterer at kriterier for ansattes utdanningsfaglige kompetanse må være utformet slik at det kommer tydelig fram hva som er krav som *må* oppfylles og hva som er veiledende omtale av kompetanse som etterspørres. Oversikten over kompetansedokumentasjon må derfor ikke oppfattes dit hen at alle punkt må være oppfylt.

Det er også behov for å skille mellom kompetansekrav til førsteamanuensis og til professor. Ved rekruttering kan det tilrettelegges for at utdanningsfaglig kompetanse dokumenteres innen to år etter tiltredelse i stillingen. Ved søknad eller opprykk til professorstilling må det dokumenteres utdanningsfaglig kompetanse utover basiskompetanse.

Videre vil det fortsatt være behov for nasjonal koordinering og samordning av kriterier og dokumentasjonskrav, særlig mellom U5-institusjonene. Det vises her til høringsnotat fra en arbeidsgruppe nedsatt av KD i forbindelse med forskriftsarbeidet, og til det pågående arbeidet med nasjonale retningslinjer i regi av UHR.

Situasjonen ved andre universitet det er naturlig å sammenligne seg med

Universitets- og høyskolerådet har utarbeidet veiledende retningslinjer for universitets- og høyskolepedagogisk basiskompetanse, som nylig er oppdatert. Retningslinjene er formulert på formålsnivå og må følges opp av mer presise kvalifikasjonsmål tilpasset spesifikke faglige behov ved den enkelte institusjon.

UiB har i sitt reglement for ansettelse i vitenskapelige stillinger og faglige/administrative stillinger følgende formulering:

«Den sakkyndige komité skal på bakgrunn av innsendt materiale og dokumenterte forhold foreta en bedømming og rangering av:

- Søkernes vitenskapelige og/eller kunstneriske kvalifikasjoner i samsvar med etablerte internasjonale eller nasjonale standarder, og i forhold til de vitenskapelige og/eller kunstneriske kvalifikasjonskrav for den ledige stillingen slik de er angitt i utlysningstekst og stillingsbeskrivelse.
- Relevant praktisk-pedagogisk kompetanse på grunnlag av utdanning, undervisningserfaring og veiledning.
- Andre dokumenterte faglige kvalifikasjoner med utgangspunkt i krav angitt i utlysningstekst og stillingsbeskrivelse.»

Flere fakultet har imidlertid utfyllende retningslinjer som utdyper kravene til pedagogisk kompetanse ut fra sine fagspesifikke behov.

Når det gjelder situasjonen ved de fire andre universitetene i andre universitetene i U5-samarbeidet, er situasjonen noe ulik.

Norges miljø- og biovitenskapelige universitet (NMBU) har på samme måte som UiB kun en generell formulering som inngår i alle utlysningstekster: «Foruten vitenskapelig kompetanse blir det lagt vekt på undervisningserfaring, pedagogisk og administrativ kompetanse. Søkere uten formell kompetanse i pedagogikk forplikter seg til innen 2 år å gjennomføre NMBUs kurs i universitetspedagogikk.»

Universitetet i Tromsø (UiT) har kommet lengst i arbeidet med å fastsette krav til dokumentasjon på utdanningsfaglig kompetanse gjennom sin beskrivelse av [pedagogisk mappe](#) og [nærmere retningslinjer for godkjenning av pedagogisk basiskompetanse](#).

NTNU har på institusjonsnivå utarbeidet [veiledning til søkerne om dokumentasjon av pedagogiske kvalifikasjoner ved tilsetning i vitenskapelige stillinger](#) og [retningslinjer for bedømmelse av en egen pedagogikk-gruppe](#).

Universitetet i Oslo har også på institusjonsnivå utarbeidet [felles regler om pedagogisk kompetanse, regler for praktisering av kravet](#) og [veiledning for søkere og sakkyndige](#).

De fem universitetene står derfor også ulikt i forhold til kravet i den nye forskriften om å utvikle nærmere kriterier for ansattes utdanningsfaglige kompetanse og hvordan denne skal dokumenteres.

Universitetet i Oslo har lagt opp en tilsvarende prosess som UiB med høringer til fakultetene og styrebehandling av nytt reglement i september. Det er derfor gode grunner til at UiB koordinerer arbeidet med UiO, som i disse dager utformer forslag til kriterier. Så langt er det kjent at UiO baserer sitt arbeid på allerede igangsatt arbeid med meritteringsordning for undervisning, på innspill fra fakultetene, [høringsnotat fra arbeidsgruppe nedsatt av KD](#), samt [UHRs Nasjonale veiledende retningslinjer](#). UiO har forøvrig hatt avklaringsrunder med KD bl.a. om hvordan kompetansekravene for utenlandske søkere med professorkompetanse skal forstås.

Forslag til kriterier for ansattes utdanningsfaglige kompetanse og hvordan denne skal dokumenteres

Basert på høringsinnspill, høringsnotat fra KDs arbeidsgruppe og UHRs nasjonale veiledende retningslinjer, foreslås følgende kriterier og dokumentasjonskrav med utgangspunkt i forskriften:

Ansettelse i førsteamansattstilling:

Forskriften:

Søkeren skal bedømmes, men ikke rangeres, på om de oppfyller følgende krav:

Gjennomført eget program (minimum 200 timer)/relevante kurs og egen praktiske undervisning, og opparbeidet grunnleggende ferdigheter innen planlegging, gjennomføring, evaluering og utvikling av undervisning og veiledning (grunnleggende kompetanse for undervisning og veiledning på universitets- og høyskolenivå).

Ferdighetene skal dokumenteres i form av en systematisk og samlet fremstilling som vurderes ved institusjonene.

De som ikke oppfyller kravene ved ansettelsen, skal pålegges å oppfylle dem innen to år etter ansettelsen.

	Kriterier / kompetanseområde	Må/Kan	Vurderingsgrunnlag: Systematisk og samlet fremstilling
1	Universitetspedagogikk og/eller annen relevant pedagogisk utdanning eller kurs	M	Kompetansebevis

2	<p>Grunnleggende utdanningsfaglige ferdigheter. Aktuelt om en kandidat skal søke fritak for basiskurs og dokumentere tilsvarende kompetanse.</p> <p>Eksempler / forslag til dokumentasjon:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Planlegge og gjennomføre undervisning og veiledning med utgangspunkt i emnets læringsutbyttebeskrivelser - Utprøving av ulike former for vurdering, læring og undervisning, herunder digitale, for å øke studentenes læringsutbytte - Begrunne eget lærings- og kunnskapssyn og forholde seg reflekterende til egen lærerrolle - Innhente og bruke tilbakemeldinger fra studenter, kolleger og samfunnet til å utvikle undervisnings- og læringsprosesser - Analysere, utarbeide og videreutvikle emnebeskrivelser og studieprogram 	M	Presentasjon av eksempler og refleksjon rundt utdanningsfaglig virksomhet, forankret i kriteriene til venstre
3	Veiledning på mastergradsnivå Veiledning på doktorgradsnivå mest aktuelt som begrunnelse for å søke om fritak for basiskurs	M/K?	Presentasjon av master- og/eller ph.d.-arbeid søkeren har hatt veiledningsansvar for

Ansettelse i professorstilling og opprykk til professor

Forskriften:

I tillegg til de krav til grunnleggende kompetanse for undervisning og veiledning på universitets- og høyskolenivå som er gitt til stilling som førsteamanuensis, skal det dokumenteres:

1. *Kvalitetsutvikling i egen undervisning og veiledning over tid*
2. *Bred erfaring med veiledning fortrinnsvis på master / ph.d.-nivå*
3. *Deltakelse i utvikling av utdanningskvalitet i fagfellesskap*

	Kriterier / kompetanseområde	Må/Kan	Vurderingsgrunnlag: Systematisk og samlet fremstilling
1.	Kvalitetsutvikling i egen undervisning og veiledning over tid	M	Presentasjon av eksempler og refleksjon rundt det kontinuerlige

	<p>Eksempler / forslag til dokumentasjon</p> <ul style="list-style-type: none"> - Selv-evaluering gjennom aktiv bruk av student- og kollegaresponser på egen undervisning og veiledning, inkludert emneevalueringer - Oppfølging av studieprogramevalueringer - Utprøving av ulike former for vurdering, undervisning, herunder digital, for å øke studentenes læringsutbytte. Deltakelse på relevante kurs, seminarer, videreutdanninger og ulike former for erfaringsdeling om undervisning og veiledning - Samarbeid med eget og andre fagmiljø om kvalitetsutvikling av undervisning og veiledning 		<p>arbeidet med kvalitetsutvikling, forankret i kriteriene til venstre;</p> <ul style="list-style-type: none"> - i egen undervisning og veiledning - i fagfellesskap, internt og eksternt <p>Forslag til omtale av dokumentasjonsformatet:</p> <p>Presentasjonen bør ha et omfang på inntil 500 ord for hvert punkt.</p>
2.	<p>Bred erfaring med veiledning fortrinnsvis på master eller ph.d.-nivå:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Minst to års erfaring som veileder for minst én ph.d.-kandidat. Omfattende veiledning på masternivå kan evt. erstatte kravet om veiledning på ph.d.-nivå. 	M/K?	
3.	<p>Deltakelse i utvikling av utdanningskvalitet i fagfellesskap</p> <p>Eksempler, omtalt i de nasjonale arbeidene og som det kan være aktuelt å benytte i konkretisering i UiBs reglement:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kollegaveiledning - Ledelse og/eller utvikling av emner og studieprogram - Deltakelse i/leder av evalueringer og utredninger - Utarbeidelse av lærebøker og andre læringsverktøy - Utviklingsarbeid og forskning knyttet til egen undervisning - Medvirkning i evaluering av utdanning og utdanningskvalitet ved egne eller andre institusjoner 	M	

Videre oppfølging

Saken legges med dette frem til drøfting for Forskningsutvalget og Utdanningsutvalget i møter i juni, der det bes om innspill både til forslag til kriterier og på dokumentasjonsformatet. Saken legges dernest frem på nytt for fakultetene til høring i møte med dekanene 17. juni.

Underveis i arbeidet vil det bli foretatt justeringer basert på arbeidet ved de andre universitetene det er naturlig å sammenligne seg med. Vi avventer også høringsinnspill fra Det psykologiske fakultet.

Styresak med forslag til justering av reglement for ansettelse i vitenskapelige stillinger og faglig/administrative lederstillinger vil så bli lagt frem for universitetsstyret i møte 29. august.

Det vil også være aktuelt å nedsette en arbeidsgruppe som kan arbeide videre med spørsmål som gjelder formatet på dokumentasjonskravene, hvilken ordning som bør gjelde for godkjenning av kompetanse og andre innspill fra høringsrundene som bør utredes nærmere.

Endringene i forskriften berører som nevnt universitetets kanskje aller viktigste strategiske oppgave; rekruttering til faste vitenskapelige stillinger som kombinerer forskning og undervisning. Det kan derfor være aktuelt å komme tilbake til disse spørsmålene i Forsknings- og Utdanningsutvalget i felles møte.

HR-avdelingen
02.06.2019
Sak 2019/2451
LIG

3.06.2019
Sak 2019/2451
Benedicte Løseth/Bjørn Einar Aas / Lise Gundersen

Utvalg:	Forskningsutvalget	Dato: 05.06.19
FU-sak:20/19		Arkivsaknr.:

Høring Eventuell justering av publiseringsindikatoren i lys av Plan S

Kunnskapsdepartementet har i brev av 10.05.2019 bedt sektoren gi høringsinnspill på alternativer til eventuell justering av publiseringsindikatoren («tellekantsystemet») i lys av innføring av Plan S. Universitetsledelsen mener at indikatorsystemet har tjent norsk forskning godt. Den har skapt økt bevissthet om publikasjonskanalenes kvalitet og samlet nasjonens forskningsmiljøer i en felles refleksjon og systematisering av publiseringskanalene. Universitetsledelsen mener også at det er viktig å være bevisst at høy kvalitet og åpen tilgang er to ulike mål.

De tre skisserte alternativene er:

- 1) Ingen endring.
- 2) Innføring av åpen tilgang som ny komponent i finansieringsordningen.
- 3) Utfasing av ekstrauttelling for nivå 2 i RBO, men tillegg av tilsvarende beløp i institusjonenes basisfinansiering.

Universitetsledelsen tar sikte på å gi departementet innspill innen fristens utløp 21. juni. Saken er sendt ut internt på høring til fakultetene med frist 10. juni, men det er ønskelig at Forskningsutvalgets medlemmer presenterer sine refleksjoner og foretrukne alternativer. Denne diskusjonen vil være en del av grunnarbeidet til utforming av høringssvaret. Et utkast til høringssvar presenteres for dekanene 17. juni.

Saken legges fram for forskningsutvalget til drøfting.

Det samfunnsvitenskapelige fakultet
Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet
Det medisinske fakultet
Det humanistiske fakultet
Det juridiske fakultet
Det psykologiske fakultet
Fakultet for kunst, musikk og design
Universitetsmuseet

Referanse

2019/5921-BJUB

Dato

20.05.2019

Høring om justering av den norske publiseringsindikatoren i lys av Plan S

Kunnskapsdepartementet inviterte i brev av 10.05.2019 til en bred høring om tre alternativer for justering av den norske publiseringsindikatoren (NPI) i lys av Plan S. NPI benyttes for å måle vitenskapelig publisering i UH-sektorens finansieringsordning, og krav om endringer i publiseringspraksis kan påvirke finansieringssystemet. Kunnskapsdepartementet skisserer tre alternativer i lys av arbeidet for åpen publisering og Plan S:

- Ingen endring i publiseringsindikatoren
- Etablere en egen indikator for åpen publisering og svekke den eksisterende
- Fjerne ekstra uttelling for nivå 2 i RBO, men legge tilsvarende beløp i institusjonenes basisfinansiering

Høringsbrevet er publisert på [regjeringens nettsider](#). Fristen for høringen er 21.juni.

Vi vil be fakultetene komme med begrunnede preferanser blant de tre alternativene. Forskningsadministrativ avdeling vil bistå i arbeidet med å koordinere prosessen. Saken legges frem og drøftes i forskningsutvalget 5.6.2019. Fakultetene bes å gi formelle tilbakemeldinger i ephorte innen mandag 10. juni. Universitetsledelsen vil vurdere behov for ytterligere kommunikasjon med fagmiljøene fram mot høringsfristen. Det endelige utkastet til høringen presenteres og legges frem på dekanlunsj av forkant av fristen 21. Juni.

Oppsummert prosess:

05.06 Drøfting og saksfremlegg på ekstraordinært FU-møte

10.06 Frist for skriftlig innspill fra fakultetene

17.06 Drøfting av forslag til høringssvar på dekanlunsjen

21.06 Frist for innsending til Kunnskapsdepartementet

Dette er et UiB-internt notat som godkjennes elektronisk i ePhorte

Rektors kontor
Telefon 55 58 20 02
Telefaks 55 58 96 43

Postadresse
Postboks 7800
5020 Bergen

Besøksadresse
Allégaten 55-Sydfløyen
Bergen

Saksbehandler
Bjug Olav Bøyum
55584979

Vennlig hilsen

Margareth Hagen
Prorektor

Benedicte Løseth
Direktør, FA

DET KONGELIGE
KUNNSKAPSDEPARTEMENT

Ifølge liste

Deres ref	Vår ref	Dato
	19/1910	10.05.2019

Høring: Eventuell justering av publiseringsindikatoren i lys av Plan S

Kravet i Plan S om åpen publisering har aktualisert spørsmålet om det er behov for å justere den norske publiseringsindikatoren, ettersom åpne kanaler er underrepresentert på nivå 2. Kunnskapsdepartementet sender derfor tre ulike alternativer for eventuell justering i indikatoren på høring.

Plan S er et initiativ som ble lansert i september 2018 for å gjøre all offentlig finansiert forskning åpent tilgjengelig. Bak initiativet står cOAlition S, en sammenslutning av europeiske forskningsråd, inkludert vårt eget Norges forskningsråd, og andre finansieringskilder for forskning. Plan S har fra starten av blitt støttet av EU, og stadig flere finansører også i land utenfor Europa slutter seg til initiativet. Kjernen i Plan S er at de deltagende forskningsfinansiererne f.o.m. 2020 vil kreve at alle artikler som er resultat av forskning de finansierer skal være umiddelbart tilgjengelige fra publiseringstidspunktet.

I Norge har Forskningsrådet operasjonalisert kravet til å gjelde alle utlysninger f.o.m. 2020. Det innebærer at de første publikasjonene som er resultat av prosjekter utlyst i 2020 vil komme i 2022. UHR Publisering – Det nasjonale publiseringsutvalget, fagrådene og fagmiljøene trenger forutsigbarhet når det gjelder prosessen for nivå 2-nominering. Nomineringsprosessen starter før sommeren 2020, og nivå 2 for 2022 fastsettes senhøsten 2020. Det betyr at eventuelle justeringer i publiseringsindikatoren bør omtales allerede i Prop

Postadresse
Postboks 8119 Dep

0032 Oslo
postmottak@kd.dep.no

Kontoradresse
Kirkeg. 18

<http://www.kd.dep.no/>

Telefon*
22 24 90 90*

Org no.
872 417 842

Avdeling for eierskap i
høyere utdanning og
forskning

Saksbehandler
Steinar Johannessen
Tel: 988 27 170

1 S (2019-2020), som legges fram i oktober. Eventuelle endringer i indikatoren vil bli gjort gjeldende f.o.m. publiseringsåret 2022.

Kunnskapsdepartementet støtter målene i Plan S

Kunnskapsdepartementet er prinsipielt for åpen tilgang til offentlig finansiert forskning og Stortinget har sluttet seg til prinsippet gjentatte ganger. Dette er bl.a uttrykt i alle forskningsmeldingene f.o.m. St.meld. nr. 20 (2004-2005) *Vilje til forskning* og sist i Meld. St. 4 (2018-2019) *Langtidsplan for forskning og høyere utdanning 2019-2028*. I 2017 ble det etablert nasjonale retningslinjer for åpen tilgang med mål om at alle artikler finansiert av åpen tilgang skal være åpne f.o.m. 2024. Samfunnsgevinstene ved å gi bedrifter, profesjonsutøvere og allmennheten gratis umiddelbar tilgang til forskningsresultater er store. Skattebetalerne har allerede betalt for den offentlig finansierte forskningen over skatteseddelen, og resultatene av forskningen bør derfor være offentlig tilgjengelig. Kunnskapsdepartementet stiller seg derfor fullt og helt bak målene i Plan S og arbeidet med å få fortgang i overgangen til åpen publisering.

Det er flere forhold knyttet til Plan S og publisering vi trenger bedre kunnskap om. Ettersom akademisk publisering er et internasjonalt fenomen, er det mest hensiktsmessig å utrede disse spørsmålene sammen. Det pågår nå flere internasjonale utredninger som belyser ulike problemstillinger og spørsmål som er blitt aktualisert som følge av Plan S. Sammen med European University Association utreder vi (gjennom Unit) sannsynlige scenarier dersom publiser og les-avtaler blir den dominerende modellen for lisensiering og innkjøp av åpne tidsskrifter. Gjennom slike avtaler betaler man for å sikre åpen publisering av artikler, samtidig som lesetilgang til artikler som ennå ikke er åpne i abonnementstidsskriftene, opprettholdes. Stiftelsen Wellcome Trust og UK Research and Innovation utreder strategier og forretningsmodeller spesielt for vitenskapelige foreninger (Learned Societies) som utgir tidsskrifter, sånn at slike foreninger kan tilpasse seg åpen publisering og fortsatt drive godt. Som en del av koalisjon S og gjennom Science Europe utreder Forskningsrådet behovene for åpne publiseringskanaler på de ulike fagområdene for å identifisere hvor det er størst behov for å øke andelen åpne tidsskrifter. Fra Norge bidrar UHR-Publisering – Det nasjonale publiseringsutvalget (NPU) i dette arbeidet, sammen med miljøet i Unit som arbeider med åpen tilgang og Norsk vitenskapsindeks. Videre utreder koalisjonen hvordan ulike tjenester som Directory of Open Access Journals (DOAJ), Directory of Open Access Repositories (DOAR) og Efficiency and Standards for Article Charges (ESAC) kan tilpasses kravene som stilles i Plan S. Det er viktig å sørge for gode verktøy for kvalitetssikring av publiseringskanaler og åpne arkiver for forskersamfunnet. Koalisjonen utreder også spørsmål knyttet til behovet for at vitenskapelige forfattere/institusjoner beholder nødvendige rettigheter slik at forskningsresultater kan gjøres umiddelbart tilgjengelige samt spørsmål knyttet til bruk av forskjellige CC BY-lisenser (NC, ND, SA og kombinasjoner av disse). Unit, Norges forskningsråd og Universitets- og høyskolerådet samarbeider om en utredning av tilsvarende spørsmål i Norge.

Plan S og publiseringsindikatoren

Dokumentasjon av vitenskapelig publisering gjennom [den norske publiseringsindikatoren](#) er en del av grunnlaget for den resultatbaserte omfordelingen (RBO) i budsjettene til

universiteter og høyskoler, institutter og helseforetak. Per i dag er åpne tidsskrifter og forlag underrepresentert på nivå 2 i publiseringsindikatoren – det nivået som gir høyest uttelling i de resultatbaserte finansieringssystemene. Mange har pekt på en mulig målkonflikt mellom Plan S-kravet om åpen publisering og insentivet i publiseringsindikatoren. Kunnskapsdepartementet vurderer derfor om og eventuelt hva som skal justeres i indikatoren i lys av Plan S. Vi har innhentet råd fra NPU, og vi har avholdt møter med universitetene og høyskolene og hovedsammenslutningene hvor bl.a dette temaet har vært drøftet. Helseforetak og institutter har vært involvert i prosessen bl.a. gjennom at begge sektorer er representert i NPU. Forskningsrådet har avholdt møter om Plan S med instituttsektoren. I denne prosessen har det framkommet ulike synspunkter på eventuell justering av indikatoren, men to forhold synes det å være bred enighet om:

- Publiseringsindikatoren – og ikke minst det apparatet som er bygd opp rundt den – har tjent norsk forskning godt. Vi har fått NPU og de nasjonale fagrådene som arenaer for å diskutere hva som er gode publiseringskanaler og hva som er god kvalitetssikring av forskning. Vi har kanalregisteret ved Norsk senter for forskningsdata (NSD) bl.a. som bolverk mot røvertidsskrifter, og ikke minst har vi fullstendig dokumentasjon av publiseringsaktiviteten i forskningsinformasjonssystemet Cristin. Dette apparatet må tas vare på og utnyttes i overgangen til åpen publisering.
- Det er viktig med involvering av berørte aktører før beslutning om eventuell justering av publiseringsindikatoren tas.

Dette er synspunkter som også Kunnskapsdepartementet deler. Vi sender derfor på høring de tre alternativene for publiseringsindikatoren vi etter prosessen omtalt over vurderer som de mest realistiske.

Tre alternativer for publiseringsindikatoren

Følgende alternativer er omtalt under:

1. Fortsette med dagens indikator uendret
2. Fortsette med dagens indikator uendret, i kombinasjon med en egen indikator som belønner åpen publisering, enten på begge nivåer eller bare på nivå 2
3. Beholde nivå 2, men midlertidig sette uttelling lik nivå 1 i en overgangsperiode

1. Fortsette med dagens indikator uendret

NPU anbefaler at vi fortsetter med dagens indikator uendret. NPU mener målkonflikten mellom indikatoren og Plan S kun er potensiell, og at den vil bli reell først om Plan S ikke lykkes med å åpne opp viktige tidsskrifter. Det å endre indikatoren vil derfor være et uheldig signal å sende til forlagsverdenen, nemlig at norske myndigheter ikke har tro på at Plan S vil lykkes. NPU mener også at fagrådene kan ha en strategisk rolle i overgangen til åpen publisering, ved at de engasjeres i arbeid med å identifisere hvilke kanaler det er viktigst for norske forskere å få åpnet opp. Det er imidlertid mange aktører som mener at målkonflikten er høyst reell. Disse aktørene vil kunne oppfatte det å fortsette med indikatoren uendret som en altfor svak respons, som vil virke potensielt undergravende for Plan S.

2. *Fortsette med dagens indikator uendret, i kombinasjon med en egen indikator som belønner åpen publisering, enten på begge nivåer eller bare på nivå 2*

En egen indikator for åpen publisering vil ikke være en erstatning for, men et tillegg til publiseringsindikatoren, og alternativet innebærer derfor en kombinasjon med å fortsette med dagens indikator. NPU har uttalt seg positivt også til dette alternativet. Uttelling for åpen publisering vil måtte beregnes helt uavhengig av publiseringsindikatoren. Et eget insentiv for åpen publisering i finansieringssystemet vil kunne bidra til å dempe konflikten mange opplever mellom Plan S og publiseringsindikatoren i en overgangsfase. Det vil kunne bli et insentiv for å publisere i åpne tidsskrifter, og være et tydelig signal om hva målet er. Midler til en indikator for åpen publisering vil måtte tas innenfor dagen ramme, enten fra dagens publiseringsindikator, ved at dette insentivet reduseres, eller fra institusjonenes basis. I nasjonale retningslinjer for åpen tilgang vedtatt i 2017, er det satt mål om at alle vitenskapelige artikler som er finansiert av offentlige midler skal være åpent tilgjengelige innen 2024. En egen indikator for åpen publisering kan også bidra til at dette målet nås. Det er to varianter av en slik indikator. Den første (alt. 2a) er at ekstra uttelling gis på begge kvalitetsnivåer. Gjennom forhandlinger om avtaler med de store tidsskriftforlagene har Unit vinteren/våren 2019 oppnådd åpen tilgang til langt flere tidsskrifter på nivå 2 enn tidligere. Den andre varianten av dette alternativet er derfor bare å la åpen publisering på nivå 2 telle i indikatoren (alt. 2b).

3. *Beholde nivå 2, men midlertidig sette uttellingen lik nivå 1 i en overgangsperiode.*

Dette alternativet vil gjøre det mulig å opprettholde apparatet rundt indikatoren, inkludert fagrådene og nomineringen til nivå 2. Dvs. at indikatorens kvalitetsdimensjon vil kunne ivaretas, samtidig som målkonflikten mellom Plan S og publiseringsindikatoren dempes ved at den ekstra økonomiske uttellingen for nivå 2 fjernes midlertidig. Det betyr at midler tilsvarende den ekstra nivå 2-uttellingen for en periode må tas ut av indikatoren og legges i institusjonenes basis. Institusjonene vil dermed beholde midlene, og de vil kunne føres tilbake til indikatoren så snart andelen åpne kanaler på nivå 2 er kommet opp på et tilstrekkelig nivå.

Høringsspørsmål:

Departementet ber høringsinstansene ta stilling til følgende:

- Hvilket alternativ bør velges for publiseringsindikatoren i lys av Plan S? Gi en begrunnelse for valget.

Høringen:

Høringssaken er tilgjengelig på regjeringen.no. Høringsuttalelser kan sendes elektronisk ved bruk av den digitale løsningen for høringsuttalelser på: www.regjeringen.no/id2640954

Alternativt kan høringssvar sendes Kunnskapsdepartementet postmottak@kd.dep.no
Høringsuttalelser er offentlige etter offentlighetsloven og blir publisert.

Vi ber høringsinstansene vurdere om saken også bør forelegges underordnede organer som ikke er nevnt på mottakerlista. Departementet presiserer at det ikke er tatt noen beslutning om hvorvidt vi vil gjøre endringer eller ikke.

Frist for høringen er **fredag 21. juni 2019**.

Med hilsen

Knut Børve (e.f.)
ekspedisjonssjef

Steinar Johannessen
seniorrådgiver

Vedlegg: Liste over mottakere

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer.

Utvalg:	Forskningsutvalget	Dato: 05.06.19
FU-sak:21/19		Arkivsaknr.:

Handlingsplaner knyttet til forskning

Forskningsutvalget drøftet handlingsplaner på et overordnet nivå på utvalgsseminar 24. april d.å. Det ble signalisert at saken ville bli tatt opp igjen på et senere møte.

I forbindelse med sak om oppfølging av UiBs strategi på møte 29. mai (sak 44/19, vedlagt), ble Universitetsstyret forelagt oversikt over handlingsplaner, og forslag til videre oppfølging. Saksforelegget omtaler handlingsplaner slik:

«Omfang og innretning av handlingsplaner som er utformet i tidsrommet fra 2016 og til i dag skal gjennomgås slik at de ivaretar nye delmål og ambisjoner. På noen områder er det behov for utvikling av nye planer. På andre felt er plan og analysegrunnlag allerede utviklet og vil danne et godt utgangspunkt for utvikling og iverksetting av konkrete tiltak.»

Styresaken peker på behov for revisjon av handlingsplanene som ble vedtatt i 2016:

- Revisjon av handlingsplan for internasjonalisering i tråd med oppfølgingspunkt om midtveisevaluering i handlingsplanen
- Revisjon av handlingsplan for forskerutdanningen i tråd med ny forskrift
- Handlingsplanen for EU-finansierte satsinger skal gjennomgås for å sikre en målrettet innsats.

Styresaken peker på behovet for et gjennomgående, helhetlig og systematisk arbeid for å styrke forskningen ved universitetet, og poengterer at etikk og redelighet vil stå sentralt i arbeidet med oppfølging av de strategiske målene for forskning. Prorektor vil ha en egen handlingsplan for forskning med fokus på fortsatt høy kvalitet i forskning, og denne handlingsplanen vil inkludere EU-finansiert forskning. FU vil legge frem et forslag til mandat for denne handlingsplanen over sommeren.

I dette møtet inviteres FU til å diskutere innretning og sammensetning av arbeidet med handlingsplanen for forskerutdanningen.

I tillegg etableres det et prosjekt forankret i universitetsledelsen for å utvikle en helhetlig politikk knyttet til åpen forskning.

Forskningsutvalget bes gi innspill til arbeidet med revisjon av handlingsplanene fra 2016.

Saken legges fram for forskningsutvalget for drøfting.

Styre: Universitetsstyret

Styresak: 44/19

Møtedato: 29.05.2019

Dato: 14.05.2019

Arkivsaksnr: 2018/1797

UiBs strategi, Kunnskap som former samfunnet 2019 - 2022. Plan for oppfølging.

Henvisning til bakgrunnsdokumenter

- [UiBs strategi «Hav, Liv, Samfunn» 2016-2022](#)
- Styresak 117/18 [Om revisjon av UiBs strategi «Hav, Liv, Samfunn» 2016–2022](#)
- Styresak 5/19 [Revidering av UiBs strategi – Kunnskap som former samfunnet](#)

Saken gjelder:

Universitetsstyret vedtok i møte 21.02.19, sak 5/19, UiBs reviderte strategi Kunnskap som former samfunnet 2019 – 2022. Strategien setter ambisiøse mål for UiB og gir viktige rammer for utvikling av universitetets virksomhet de neste årene.

Universitetets strategi skal realiseres gjennom styrets føringer, ressursfordeling og i prioriteringer nedfelt i handlingsplaner og enkeltprosjekter. En forutsetning for å realisere strategiens mål er at planen for oppfølging forankres ved alle enheter og nivå ved universitetet. Den reviderte strategien vil legges til grunn i arbeidet med å videreutvikle organisasjonen. Lederutvikling og medarbeidertiltak, utvikling av attraktive læringsmiljøer, og arbeid med omdømmebygging skal bidra til bevissthet om UiBs samfunnsrolle, stimulere til kritisk refleksjon og stolthet over UiB som samfunnsinstitusjon.

Som del av strategien for perioden 2019-2022 er det vedtatt en rekke aktiviteter og virkemidler som skal realiseres for å bidra til måloppnåelse. Universitetsledelsen har utformet tidsplaner for de ulike aktivitetene og det kan skilles mellom gjennomgående aktiviteter som vil foregå i ulike prosesser gjennom hele perioden, og avgrensede tiltak som skal realiseres innen gitte tidsrammer. I saken gis det en oversikt over tidsplanene for de ulike tiltakene.

Omfang og innretning av handlingsplaner som er utformet i tidsrommet fra 2016 og til i dag skal gjennomgå slik at de ivaretar nye delmål og ambisjoner. På noen områder er det behov for utvikling av nye planer. På andre felt er plan og analysegrunnlag allerede utviklet og vil danne et godt utgangspunkt for utvikling og iverksetting av konkrete tiltak.

Den reviderte strategien skal kommuniseres tydelig til organisasjonen og omverden, og danne utgangspunkt for dialog og samspill. Et viktig ledelsesarbeid er knyttet til kommunikasjon og aktiv involvering for å engasjere og mobilisere til innsats for ambisjonene UiB har satt seg.

I denne saken presenteres en overordnet plan for hvordan universitetet vil arbeide gjennom ulike virkemidler og aktiviteter for å nå strategiens mål og ambisjoner.

forslag til vedtak:

Styret vedtar planene for oppfølging av universitetets strategi, Kunnskap som former samfunnet 2019 – 2022, og imøteser status for arbeidet i forbindelse med årsrapport og planer.

Kjell Bernstrøm
universitetsdirektør

13.05.2019/Kari Fuglseth/Ingar Myking/Steinar Vestad

Vedlegg:

1. Saksframlegg
2. Utkast til revidert strategi

Saksframstilling

Styre:
Universitetsstyret

Styresak:
44/19

Møtedato:
11.4.2019

Arkivsaksnr:
2018/1797

UiBs strategi Kunnskap som former samfunnet, 2019 - 2022. Plan for oppfølging.

Bakgrunn

Universitetet i Bergen er et internasjonalt forskningsuniversitet med en stor faglig bredde. Vårt formål er å søke og utvikle kunnskap og kompetanse til samfunnet gjennom fremragende forskning, utdanning, formidling og innovasjon. Fakultetene og Universitetsmuseet representerer våre viktigste kunnskapsarenaer.

Siden strategien ble vedtatt i 2016 har UiB opplevd betydelige institusjonelle endringer, nasjonale reformer, justeringer av finansieringsmodellen, etablering av en utviklingsavtale, og en rekke nasjonale og internasjonale målsetninger har kommet til. Universitetet har også gjennomgått endringer i kraft av de mange fagmiljøenes utvikling og strategiske valg. Revisjonen viser at strategien har hatt stor betydning for våre institusjonelle prioriteringer og vært førende for utviklingen av UiBs profil som ett av få norske, forskningsuniversiteter med stor faglig bredde og med ambisjoner om internasjonal høy kvalitet i hele bredden. Revisjonsarbeidet har hatt som viktig mål å kunne svare på disse endringene innenfor formatet og rammene strategien har lagt fram til 2022.

Den 25.mars ble den nye strategien, *Kunnskap som former samfunnet 2019 – 2022*, lansert for universitetets ansatte og studenter i en fullsatt aula, samtidig som den ble markert ved alle fakultetene. Et viktig ledelsesarbeid er å videreføre tydelig kommunikasjon og aktiv involvering for å engasjere og mobilisere til innsats for ambisjonene UiB har satt seg.

Plan for oppfølging

Som del av den reviderte strategien inngår det beskrivelse av innsatsområder, virkemidler og aktiviteter som skal realiseres for å oppnå strategiske hovedmål og delmål. Disse omfatter et spekter av handlingsrettede tiltak, utviklingsprosjekter faglig og administrativt, formidlingsformer, møteplasser og aktiviteter som fremmer kulturbygging. I arbeidet med oppfølging av strategien vil det bli lagt stor vekt på å engasjere og involvere universitetssamfunnet i samarbeid om de ulike prosjektene og aktivitetene som skal bidra til måloppnåelse.

Kunnskap som former samfunnet 2019 – 2022 vil legges til grunn for arbeidet med å videreutvikle organisasjonen. Lederutvikling og medarbeidertiltak, utvikling av attraktive læringsmiljøer, og arbeid med omdømmebygging skal bidra til bevissthet om UiBs samfunnsrolle, stimulere til kritisk refleksjon og stolthet over UiB som samfunnsinstitusjon.

UiB har innenfor gjeldende strategiperioden etablert de strategiske satsingsområdene globale samfunnsutfordringer, marin forskning og klima og energiomstilling. Innenfor disse områdene skal vi utnytte og utvikle breddeuniversitetets unike mulighet for faglig mobilisering, fordypning og samarbeid på tvers av faggrenser. Det er etablert en tydelig organisering av satsingene med ansvarlige fakultet og dekanene som styringsgruppe. Stipendiatstillinger er øremerket til de strategiske satsingene og videre oppbygging vil bli prioritert i strategiperioden. Det er også viktig å adressere ambisjoner for å videreutvikle det faglige samarbeidet på tvers av fakultetsgrenser innen satsingene. Satsingene formidler sin aktivitet gjennom et bredt spekter av kanaler, og dette utgjør en viktig del av UiBs profil. Det er også gjort vesentlige grep med uib.no for å profilere satsingene bedre, men dette arbeidet må fortsatt ha høy prioritet. Analyser av aktiviteten i satsingene skal også videreutvikles med gode indikatorer og fokus på kvalitet.

UiB skal være en pådriver for nytenkning og kunnskapsdeling. Et helt sentralt virkemiddel i strategien er samarbeidet med FoU-institusjoner og samfunns- og næringsliv om å bygge kunnskapsklynger der vi utvikler fremragende og nyskapende forskning, utdanning og innovasjon. Klyngene er nærmere omtalt i oppfølgingsplanen.

Som alle klassiske, europeiske forskningsuniversiteter, kjennetegnes også Universitet i Bergen av et stort antall humanistiske fag. UiB forvalter landets nest største humanistiske forskningsmiljø i bredde og størrelse. De humanistiske fagene er også utgangspunkt for etiske, historiske og kritiske refleksjoner innenfor andre fag og samfunnsområder. Humaniorastrategien (2018 – 2022) skal bidra til å profilere og utvikle UiBs kvaliteter innenfor de humanistiske fagene og posisjonere universitetet strategisk på nasjonale og internasjonale konkurransearenaer. Humaniorastrategiens innretning støtter tydelig opp om visjonene og ambisjonene i «Kunnskap som former samfunnet».

For å gi en oversikt over hvordan strategien skal følges opp, er det utformet en oppfølgingsplan, se vedlegg 1.¹ Det skiller mellom gjennomgående aktiviteter og prosesser som vil foregå gjennom hele perioden, og avgrensede tiltak som skal realiseres innen gitte tidsrammer. Den vedlagte oppfølgingsplanen har fokus på innsatsområder som gir rammene for en rekke konkrete utviklingsprosjekter og aktiviteter som vil bli gjennomført i nært samspill med fakultetene. Nye handlingsplaner og delstrategier som videreføres etter revisjon vil innlemmes i planen når de er vedtatt.

Gjennomgang av handlingsplaner

Universitetet har i strategiperioden fra 2016 og fram til i dag vedtatt en rekke handlingsplaner;

- Handlingsplan for styrking av læringsmiljøet (2016-2019)
- Handlingsplan for internasjonalisering (2016–2022)
- Handlingsplan for kommunikasjon (2016-2022)
- Handlingsplan for EU-finansierte satsinger (2016-2022)
- Handlingsplan for forskerutdanningen (2016-2022)
- Handlingsplan for forskningsinfrastruktur (2018-2022)
- Handlingsplan for UiB og Kina (2018-2022)
- Handlingsplan for etter- og videreutdanning (2018-2022)

¹ Universitetsstyret vedtok i sak 30/16 en plan for oppfølging av universitetets da gjeldende strategi, Hav, Liv, Samfunn 2016 - 2022. Oppfølgingsplanen for den reviderte strategien, Kunnskap som former samfunnet 2019 - 2022, følger samme struktur.

Arbeidet med revisjon og vurderinger av disse planene er i gang. Antallet planer, deres sammensetning og innretning vurderes med hensyn til om de er effektive virkemidler som støtter opp om nye mål og ambisjoner. Planene skal fortsatt være innenfor en kort tidshorison, kortfattede, handlingsorienterte og vise tydelig plassering av ansvar. For noen handlingsplaner har gjennomføringen av tiltakene kommet så langt at det kan være aktuelt å revidere eller å avslutte dem.

Handlingsplan for forskningsinfrastruktur og handlingsplan for UiB og Kina er de nylig vedtatt av styret og disse videreføres i perioden.

På enkelte områder i den nye strategien kan det være behov for utvikling av nye planer og tiltak for å møte nye delmål og ambisjoner. I sak 45/19 legges det mellom annet fram for styret en handlingsplan for innovasjon og entreprenørskap. Det pågår også arbeid med en handlingsplan for nordområdene som det tas sikte på å legge frem for styret høsten 2019. Forskningsutvalget har nylig drøftet handlingsplanene som de har et særlig ansvar for, og vurderer det slik at de tre handlingsplanene som har virkningstid 2016-2022 bør revideres og/eller fases ut:

Handlingsplan for forskerutdanning skal revideres i 2019, grunnet omleggingen av ph.d-forskriften og den omfattende omorganiseringen av forskerutdanningen ved UiB.

Det er behov for et gjennomgående, helhetlig og systematisk arbeid også for å styrke forskningen ved universitetet. Handlingsplanen for EU-finansierte satsinger skal gjennomgås for å sikre en målrettet innsats. Etikk og redelighet vil også stå sentralt i arbeidet med oppfølging av de strategiske målene for forskning.

Handlingsplan for internasjonalisering (2016-2022) har et uttrykt mål om midtveisevaluering. Den framstår som noe utdatert og det er behov for en større gjennomgang. UiBs internasjonaliseringsarbeid favner bredt geografisk og tematisk, og det kan være aktuelt å spisse innsatsen mot strategisk prioriterte områder. UiBs mange internasjonale nettverk skal også gjennomgås for å vurdere en formålstjenlig og fremtidsrettet portefølje. Internasjonalt senter evalueres og resultatene vil danne grunnlag for videreutvikling av den administrative støtten på dette feltet.

Åpenhet og kunnskapsdeling er en forutsetning for all forskning og det er gjort et betydelig arbeid de senere årene for å legge til rette for åpen forskning og satsing på infrastruktur for å håndtere forskningsdata. Det er samtidig behov for utvikle et felles rammeverk for arbeidet med åpen forskning og det etableres et prosjekt forankret i universitetsledelsen for å utvikle en helhetlig politikk ved UiB som samordner ulike initiativ og bidrag.

På utdanningssiden er handlingsplan for etter- og videreutdanning (2018-2022) vurdert. Under universitetsstyrets behandling av handlingsplanen (sak 11/18), ba styret om å bli orientert om utviklingen av etter- og videreutdanningstilbudet og om at det legges fram en sak om organiseringen av arbeidet. Det kan være aktuelt å vurdere en revisjon av handlingsplan for etter- og videreutdanning i etterkant av styrets behandling.

Handlingsplan for styrking av læringsmiljøet gjelder ut 2019. Læringsmiljøutvalget arbeider med en ny handlingsplan for styrking av læringsmiljøet (2020 - 2023). Det legges opp til behandling i universitetsstyrets møte i august. En viktig endring vil være et styrket fokus på digitale læringsmiljø.

Handlingsplan for kommunikasjon er forankret i UiBs kommunikasjonsplattform. Planen har fire innsatsområder med konkrete tiltak; forskningskommunikasjon, internkommunikasjon, samfunnsdialog og myndighetskontakt, og identitet og profil som planlegges videreført. Prioriteringer som følger av den reviderte strategien, blant annet når det gjelder bærekraft, lektorutdanning, styrket tverrfaglighet, innovasjon og samfunnskontakt, speiles også i prioriteringer i kommunikasjonsarbeidet. På noen områder er oppfølgingsarbeidet av handlingsplan for kommunikasjon kommet langt og det vil være naturlig å oppdatere den ved å kvittere ut avsluttede delmål.

Prosesser for fornyelse av planene vil ledes av faglig ledelse og med behandling i universitetets faglige organer og deltakelse fra universitetssamfunnet. Status for oppfølging av den nye strategien vil gis i universitetets årsrapport i tillegg til analyser og egne styresaker på sentrale områder.

Planer som besluttes videreført og nye handlingsplaner vil som nevnt integreres i den samlede oppfølgingsplanen når de er vedtatt.

Pålagte og gjennomgående planer

Universitetet har også et sett planer som enten springer ut av myndighetskrav eller gjelder områder som krever kontinuerlig oppmerksomhet for å møte ulike utfordringer:

- Handlingsplan for kvalitet i utdanning (2017-2020)
- Handlingsplan for likestilling mellom kjønnene (2017-2020)
- Handlingsplan for mangfold og inkludering (2017-2020)
- Handlingsplan for ytre miljø (2018-2022)
- Handlingsplan for samarbeid med arbeidslivet (2018-2022)
- HMS-handlingsplan (2016-2019)
- Digitaliseringsstrategi (2016-2022)
- Masterplan for areal (2018-2040)

Planene vil være gjenstand for fornyelse og tilpasninger underveis i strategiperioden og disse framgår nå som gjennomgående aktiviteter i den samlede oppfølgingsplanen. I sak 52/19 legges det fram forslag til revidert HMS handlingsplan

Av nye planer som følger av pålegg kan det nevnes at universitetene og høyskolene har et lovpålagt ansvar for norsk som fagspråk, og krav om å utarbeide egne språkstrategier. Kunnskapsdepartementet stiller også krav om dette i tildelingsbrevet til UiB for 2019 og dette følges opp gjennom et eget planarbeid.

I budsjettprosessen for 2020 vil strategiavsetningen følges opp slik at ressurser innrettes for å følge opp innsatsområdene i den reviderte strategien, se sak 47/19. Ettersom målrettede aktiviteter og prosjekter ferdigstilles frigjøres det ressurser som også gir styret handlingsrom til nye strategiske prioriteringer. Fakultetenes grunnbudsjetter og BOA utgjør likevel størstedelen av UiBs budsjett og skal universitetet lykkes med å nå sine strategiske mål må styrets strategiske avsetning og fakultetenes budsjetter ses i sammenheng. Det foreslås en omlegging av den interne budsjettprosessen for å tydeliggjøre denne sammenhengen. Dette redegjøres nærmere for i egen styresak om budsjett.

Den reviderte strategien vil danne rammene for de kommende budsjett-drøftingene og budsjettinnspillet som skal legges fram for styret i høst.

Styret vil få seg forelagt status for oppfølging av strategien i forbindelse med årsrapporteringen. I tillegg vil styret bli forelagt saker med analyse av tematiske områder mål opp mot universitetets egne mål, departementets mål og utviklingsavtale med UiB.

14.05.2019/Kari Fuglseth

KUNNSKAP SOM FORMER SAMFUNNET

HAV, LIV, SAMFUNN / STRATEGI 2019–2022

PLAN FOR OPPFØLGING

REKRUTTERING OG KOMPETANSEBYGGING

For et universitet er menneskene den viktigste ressursen. Målrettet rekruttering av studenter og ansatte og systematisk medarbeiderutvikling er avgjørende for at UiB skal nå strategiens mål. I strategiperioden vil følgende virkemidler prioriteres:

AKTIVITET	PERIODE			
	2019	2020	2021	2022
Utvikle tiltak for mer målrettet studentrekruttering	2019	2020	2021	2022
Tilby lederutvikling for de ulike lederrollene	2019	2020	2021	2022
Utvikle kompetanse- og karriereutviklende tiltak for alle gruppene av ansatte	2019	2020	2021	2022
Videreutvikle karriereprogram for yngre forskere	2019	2020	2021	2022

GJENOMGÅENDE AKTIVITET

Videreutvikle universitetets lønnspolitikk

Styrke mottaket av nytilsatte og studenter

■ Planleggingsfase ■ Etablering ■ Gjennomføring

ET STIMULERENDE OG INKLUDERENDE ARBEIDSMILJØ

Arbeidsmiljøet ved universitetet skal være stimulerende og baseres på det kunnskapsmessige og kulturelle mangfoldet som kjennetegner vår institusjon. Vi skal løfte frem stoltheten og mulighetene som ligger i å arbeide ved en solid kunnskapsinstitusjon. I strategiperioden vil følgende virkemiddel prioriteres:

AKTIVITET	PERIODE			
Styrke og utvikle administrative tjenester og systemer med de ansatte og studentenes behov som premiss	2019	2020	2021	2022
Utvikle helhetlig arbeidsgiverpolitikk og praksis	2019	2020	2021	2022

GJENNOMGÅENDE AKTIVITET

Utvikle møteplasser som stimulerer til kunnskapsutveksling og relasjonsbygging på tvers av fag og roller

HMS-handlingsplan

Handlingsplan for likestilling

Handlingsplan for mangfold og inkludering

■ Planleggingsfase ■ Etablering ■ Gjennomføring

ET ATTRAKTIVT LÆRINGSMILJØ

UiB skal tilby studentene gode, nyskapende læringsmiljøer basert på høy forsknings- og undervisningskompetanse, og med metoder, infrastruktur og verktøy som støtter opp om framtidsrettede læringsformer. I strategiperioden vil følgende virkemidler prioriteres:

AKTIVITET	PERIODE			
Etablere støttemiljø for undervisningsutvikling i UiB læringslab	2019	2020	2021	2022
Utforske og utvikle digitale plattformer, verktøy og bruk av kunstig intelligens som støtter aktiv undervisning og læring	2019	2020	2021	2022

GJENNOMGÅENDE AKTIVITET

Utvikle læringsarealer som fremmer studentaktive læringsformer

Handlingsplan for kvalitet i utdanningene

Handlingsplan for ytre miljø

■ Planleggingsfase ■ Etablering ■ Gjennomføring

KUNNSKAPSFORMIDLING OG SAMFUNNSDIALOG

Formidlingen skal være fri og uavhengig. Gjennom aktiv bruk av ulike typer formidlingskanaler, kommunikasjonstiltak og dialog med omverden, skal kunnskap fra hele bredden av vår faglige virksomhet være tilgjengelig og deles med samfunnet. I strategiperioden vil følgende virkemidler prioriteres:

AKTIVITET	PERIODE				
Utvikle nye virkemidler for å bygge UiBs omdømme og synliggjøre vår betydning for kunnskapsbyen Bergen	<table><tr><td>2019</td><td>2020</td><td>2021</td><td>2022</td></tr></table>	2019	2020	2021	2022
2019	2020	2021	2022		
Etablere rutiner og prosesser i bredden av våre grunnmiljø som gir mulighet for vitenskapelig rådgivning gjennom nasjonale, europeisk og globale fora	<table><tr><td>2019</td><td>2020</td><td>2021</td><td>2022</td></tr></table>	2019	2020	2021	2022
2019	2020	2021	2022		
Utvikle spesialiserte arenaer for vitenskapelig rådgivning rettet mot Agenda 2030 spørsmål	<table><tr><td>2019</td><td>2020</td><td>2021</td><td>2022</td></tr></table>	2019	2020	2021	2022
2019	2020	2021	2022		

GJENNOMGÅENDE AKTIVITET

Synliggjøre UiB som kunst- og kulturinstitusjon gjennom formidling av UiBs faglige profil og egenart

Styrke kunnskapsformidling knyttet til universitetsmuseets og universitetsbibliotekets samlinger

■ Planleggingsfase ■ Etablering ■ Gjennomføring

INTERNASJONALT SAMARBEID

UiB har en sterk internasjonal profil der studenter og ansatte samarbeider med kollegaer fra hele verden. Gjennom forskningssamarbeid, mobilitet og nettverksbygging skal vi utvikle kunnskap av høy internasjonal kvalitet, og ta initiativ for å fremme en bærekraftig utvikling. I strategiperioden vil følgende virkemidler prioriteres:

AKTIVITET	PERIODE			
Gjennomgå og prioritere universitetets internasjonale samarbeidsavtaler	2019	2020	2021	2022
Arbeide for å få etablert et europeisk universitetsnettverk	2019	2020	2021	2022
Gjennomgå opptaksmodeller for internasjonale studenter	2019	2020	2021	2022
Styrke tjenester for mottak av internasjonale gjester	2019	2020	2021	2022
Handlingsplan for UiB og Kina	2019	2020	2021	2022

GJENNOMGÅENDE AKTIVITET

Legge til rette for mobilitet blant våre ansatte

■ Planleggingsfase ■ Etablering ■ Gjennomføring

INFRASTRUKTUR FOR KVALITET I FORSKNING, UTDANNING, INNOVASJON OG FORMIDLING

UiB skal tilby funksjonell og formålstjenlig infrastruktur som støtter kvalitet i forskning, utdanning, formidling og innovasjon. I strategiperioden vil følgende virkemidler prioriteres:

AKTIVITET	PERIODE			
Handlingsplan for forskningsinfrastruktur	2019	2020	2021	2022
Styrke sikringen av universitetsmuseets samlinger	2019	2020	2021	2022

GJENNOMGÅENDE AKTIVITET

Arbeide for å øke avsetninger til større infrastruktur

Styrke tilgjengeligheten i våre samlinger gjennom digitalisering

Utvikle forskningsbaserte læringsmiljø, både fysisk og digitalt

Masterplan for areal

■ Planleggingsfase ■ Etablering ■ Gjennomføring

TVERRFAGLIGHET OG NYE KUNNSKAPSOMRÅDER

For å utvikle ny kunnskap og møte vår tids samfunnsutfordringer skal vi styrke samarbeidet om forskning og undervisning på tvers av fagdisipliner og fakulteter. I strategiperioden vil følgende virkemidler prioriteres:

AKTIVITET

PERIODE

Utvikle studietilbud som adresserer utfordringer i Agenda 2030

2019 2020 2021 2022

Etablere et senter for humaniora og følge opp de tverrfaglige tiltakene i Humaniorastrategien

2019 2020 2021 2022

Arbeide tverrfakultært for å styrke og utvikle IKT-kompetansen i forskning og utdanning

2019 2020 2021 2022

GJENNOMGÅENDE AKTIVITET

Utvikle kunnskap om viktige samfunnsutfordringer gjennom fler- og tverrfaglige prosjekter innen de strategiske satsingene

Utvikle flere tverrfaglige studietilbud

■ Planleggingsfase ■ Etablering ■ Gjennomføring

UTVIKLE ORGANISASJONEN

En velfungerende organisering av faglig og administrativ virksomhet er en forutsetning for å nå strategiens ambisjoner. Vi skal videreutvikle administrative og tekniske tjenester gjennom samordning på tvers av fagfelt og nivåer i organisasjonen. I strategiperioden vil følgende virkemidler prioriteres:

AKTIVITET	PERIODE			
	2019	2020	2021	2022
Styrke organiseringen av lektorutdanningen	■	■	■	■
Utvikle nye tjenestemodeller og tjenesteformer innen den samlede administrasjonen gjennom Prosjekt for tjenesteutvikling	■	■	■	■

GJENNOMGÅENDE AKTIVITET

Videreutvikle samarbeidsformene innen de strategiske satsingene for å styrke tverrfaglig forskning og utdanning

Utvikle strukturer og samarbeidsformer som bidrar til kvalitet og nyskaping i faglig virksomhet

■ Planleggingsfase ■ Etablering ■ Gjennomføring

NY TEKNOLOGI OG DIGITALISERING

Ny teknologi skal styrke kvaliteten i faglig og administrativ virksomhet og gjøre universitetets kunnskap mer tilgjengelig for samfunnet. Vi skal videreføre vår posisjon som digitalt ledende. I strategiperioden vil følgende virkemidler prioriteres:

AKTIVITET	PERIODE			
	2019	2020	2021	2022
Utvikle policy og prosesser for åpen vitenskap				
Styrke studentenes grunnleggende digitale ferdigheter				
Samarbeide nasjonalt om nye systemer for administrative tjenester				

GJENNOMGÅENDE AKTIVITET

Prioritere kompetanseheving for bruk av ny teknologi

Videreutvikle DigUiB-programmet

Digitaliseringsstrategi

■ Planleggingsfase ■ Etablering ■ Gjennomføring

INNOVASJON OG ENTREPRENØRSKAP

Vi skal legge til rette for at studenter og ansatte i samarbeid med omverden bidrar til nye prosesser, produkter og ny teknologi. I strategiperioden vil følgende virkemidler prioriteres:

AKTIVITET	PERIODE			
	2019	2020	2021	2022
Styrke utdanningstilbudet innen studentinnovasjon og -entreprenørskap	2019	2020	2021	2022
Handlingsplan for innovasjon og entreprenørskap	2019	2020	2021	2022
Etablere program for «Proof of concept» for å styrke innovasjonsprosjekter i en tidlig fase	2019	2020	2021	2022

GJENNOMGÅENDE AKTIVITET

Videreutvikle VIS

■ Planleggingsfase ■ Etablering ■ Gjennomføring

FINANSIERING FOR Å NÅ VÅRE MÅL

Skal UiB nå målet om å være et ledende internasjonalt universitet må grunnfinansieringen sikres, bidrags- og oppdragsfinansieringen styrkes og studieplassene brukes på en effektiv og samfunnsnyttig måte. I strategiperioden vil følgende virkemiddel prioriteres:

AKTIVITET	PERIODE			
Følge opp samarbeidsavtalen med NORCE for å videreutvikle eksternt finansierte prosjekter	2019	2020	2021	2022
Sikre god utnyttelse av studieplassene og gjennomføring i studiene	2019	2020	2021	2022
Utvikle modeller og incentiver for en styrket satsing på etter- og videreutdanning	2019	2020	2021	2022

GJENNOMGÅENDE AKTIVITET

Synliggjøre grunnfinansieringens betydning for at UiB kan fylle sine samfunnsroller og -oppgaver

Fortsatt styrke vår forskningsinnsats i Forskningsrådet og EUs forskningsprogrammer

■ Planleggingsfase ■ Etablering ■ Gjennomføring

SATSINGSOMRÅDER

- Basert på langvarig forskningsinnsats med bidrag fra ulike fagtradisjoner til tematiske områder med stor samfunnsrelevans
- Revidert strategi gir grunnlag for å videreutvikle det faglige samarbeidet på forskning og undervisning
- Organiseringen er forankret i ett ansvarlig fakultet som har lederansvar
- Områdene rapporterer til styringsgrupper bestående av dekanene
- Styret får årlig rapportering om status

GLOBALE SAMFUNNSUTFORDRINGER

MARIN FORSKNING

KLIMA OG ENERGIOMSTILLING

KUNNSKAPSKLYNGER

AKTIVITET

OMTALE

Alrek helseklynge

Helseklyngen skal skape innovative og bærekraftige løsninger for fremtidens folkehelseutfordringer gjennom forebygging og gode og primærhelsetjenester. Partnere i klyngen er: Høgskulen på Vestlandet, Bergen kommune, Helse Bergen, NORCE, Folkehelseinstituttet, Haraldsplass Diakonale sykehus, Hordaland fylkeskommune (tannhelsetjenesten), VID vitenskapelig høgskole. Det er etablert forsknings- og utviklingsprosjekter på tvers, samt flere faggrupper, studentpanel og brukerpanel. Gjennomslag i FRIPRO. Byggeprosjektet i Årstadveien 17 har estimert ferdigstillelse i 2020.

Media City Bergen

Senter for undersøkende journalistikk med finansiering fra Fritt Ord og Sparebanken Vest er etablert. I 2019 utvikles det en SFI-søknad i samarbeid med kunnskapsaktørene. Læringslab videreutvikles med vekt på samhandling mellom pedagoger og teknologer med sikte på å styrke UiB som nasjonalt ledende innenfor digitalisering. Fra 2019 har UiB også etablert en bergensredaksjon av Khrono i MCB.

Marin kunnskapsklynge

Banebrytende miljø innen marin forskning, utdanning og innovasjon samlet på Marineholmen med over 150 virksomheter og flere tusen ansatte. I 2018 fikk Marineholmen nasjonale midler til etablering av Ocean Innovation Norwegian Catapult AS (OINC AS). OINC AS er et av fem katapultsentre i Norge som vil få vesentlig finansieringsstøtte gjennom SIVA. UiB vil i samarbeid med partnere, også etablere et RAS-anlegg på Marineholmen.

Middelalderklyngen

Etablert i 2018. Gjennomslag i FRIPRO. Arrangerer middelalderuke. Samarbeidspartnere: Hordaland fylkeskommune, Bergen kommune, Bymuseet i Bergen, Riksantikvaren, Museum vest (Det Hanseatiske Museum og Schøtstuene), Høgskulen på Vestlandet og Norsk institutt for kulturminneforskning.

Kunnskapsklynge for klimaforskning

Verdensledende klimaforskningsmiljøer samlokaliseres i klyngen, med Bjerknessenteret, store deler av Geofysisk institutt, Institutt for geovitenskap og Institutt for biovitenskap, i tillegg til klimaforskere ved NORCE, Nansensenteret og Havforskningsinstituttet. Planlagt rehabilitering av Jahnebakken 3/ Allégaten 70, med oppstart i 2019. Hele bygningskomplekset vil etter dette være rehabilitert for klimaklyngen.

Kunnskapsklynge for fremtidens energi- og teknologiløsninger

Klyngen skal bli en arena for samhandling mellom akademia, næringsliv, offentlig sektor og instituttsektoren. Bergen Offshore Wind Center er etablert som en del av klyngen i 2018. Stor aktivitet i Energy Lab. EnTek-bygget skal bli Bergens teknologibygge. Pågående arbeid med å behandle og revidere byggeprosjektet i henhold til merknader etter reguleringsplan.

UNIVERSITETET I BERGEN